

IN NOMINE S.S. TRINITATIS

Disputatio Theologica

SECUNDA

De

JUSTIFICA-
TIONE

opposita

Matæologia CALVINIANÆ,

ET

Publicè proposita

In Illustri & florenti Academia JENENSI,

PRÆSIDE

JOHANNES HIMMELIO

POMERANO, S. TH. D. ET PRO-

fessore publico,

RESPONDENTE

M. TOBIA HERMANNO

MEMMINGENSI.

Ad diem XXVI. Septembr.

In Auditorio Majori horis matutinis

ANNO M. DC. XVII.

J E N Æ

Typis TOBIE STEINMANNI,

J.

~~XXX. 40.~~

ll. diss. A
9, 14

584. A 139 (14)

58

DISPUTATIONIS

SECUNDÆ

DE

JUSTIFICATIONE

-contra-

Mateologiam Calvinianam.

T H E S I S. I.

Hesin nostrarum Ecclesiarum cum antithesi doctrinæ Je-suiticæ in loco de Justificatione Disputatione prima posuimus, proposituri hac secundâ antithesin Calvinianam.

II.

Etsi verò quamplurimi in hac versentur opinione; Calvinianos in justificationis Articulo esse Orthodoxos & ex affe cum Evangelicis convenire contra Pontificios; quod & nobis persuadere conatur (majori tamen fraude quàm laude) D. Pareus c. 24. Ireni. Contrarium tamen verum esse intrepidè asserimus, & clara voce pronunciamus: Calvinianos hoc in Articulo nequaquam tenere, nec cum Lutheranis, sed potius cum Pontificiis ac Esavitis facere.

III.

Atq; hic erit totius nostræ Disputationis scopus, ad quem duplici hoc syllogismo generali collimamus.

IV.

Prior hic esto:

A 2

Quicumq;

Quicumq; in loco de Prædestinatione sunt heterodoxi, illi
in loco de Justificatione nequeunt esse Orthodoxi. Calviniani
in loco de Prædestinatione sunt heterodoxi. Ergo &c.

V.

Propositio extra omnem dubitationis aleam est posita.
Qualis enim Prædestinatio, talis justificatio, cum justificatio in
tempore, sit Prædestinationis ab æterno factæ executio.

VI.

Assumptio probatur, quia Calviniani in Prædestinationis
Articulo crasse imò hæreticè errant Deo affingendo nescio quod
decretum absolutum & Stoicum, quod ipsemet Calvinus vocat
crudelè l. 3. Instit. cap. 23. §. 4. *horribilè*, l. d. §. 5. Errant item Deo im-
putando causam primam, supremam, violentam ac inevitabilem
lapsus omniumq; peccatorum, Calvi. l. 3. Inst. c. 23. §. 3. 8. 9. Cal-
no subscribunt Beza, Zanch. Piscator, Rennecher, & horum
complices; a quibus jure hodie secessionem faciunt, vi veritatis
adacti & erroris in conscientia constricti ac convicti in Anglia &
Belgio plurimi, ut P. Bertius & reliqui vulgò Armeniani dicti.

VII.

Posterior Syllogismus Generalis esto hic:

Quicumque 1. in Definitum; 2. Definitionem; 3. Cau-
sam efficientem principalem; 4. Instrumentalem; 5. Obje-
ctum justificationis turpiter cum Esavitis impingunt, illi non
pro Orthodoxis & Evangelicis, sed pro Cacodoxis & Pseudo. Ev-
angelicis sunt habendi.

Calviniani hoc faciunt. E.

VIII.

Major sua radiat luce. Minorem ordine probamus se-
cundum singula membra.

I. In Definito seu Nomine Calvinianos turpiter cum Je-
suitis errare ita ostendo:

Quicumq; justificationem à Salvatione realiter distinguunt,
illi

illi cum Je-suitis in Scripturam sacram impingunt. Calviniani hoc faciunt. E. Major probatur his Scripturæ dictis, Ephes. 2, 8. Act. 13:38, 39. cap. 15. 11. Roman. 4:3. 6. 24. Tit. 3, 5. Minor patet ex tractat. Joh. Piscat. l. 2. de Justific. c. 3. cui suffragantur NeoMarpurgenses.

IX.

II. *Definitionem* justificationis evertunt Calviniani statuendo implicite cum Je-suitis justificationem primam & secundam, quod hoc modo probo:

X.

Quicumque Infantes non eo, quo adulti, justificari modo asserunt, illi cum Je-suitis justificationem primam & secundam asserunt.

Hoc faciunt Calviniani. E.

XI.

Propositio pater. Assumptio probatur ex Colloq. Momp. pag. 49. 495. edit. Tubing. It. Resp. 2. Bezae ad Act. Colloq. pag. 97. & seqq. Piscator. Resp. ad dictata Hoffman. pag. 84. Ubi docent: infantes justificari fide aliena. Quos sequitur Bellarm. l. 1. c. 9. de Baptism.

XII.

Justificationem hanc geminam aliquot refutavimus argumentis Disp. Pri. 8. 14. Infantes suam non carere fide in loco de Baptif. effectu abunde docetur. Unicum tantum in mentem revocamus Adversarijs, quod habetur Hab. 2, 4.

XIII.

III. In *Causam efficientem principalem* non uno modo impingunt Calviniani. *Primo*, Christi satisfactionem non omnimodò necessariam fuisse, asserendo. Calvi. l. 2. Inst. cap. 17. §. 1. Muscul. de Justif. p. 267. Idem docuerunt olim Scholastici. Tho. p. 3. q. 46. art. 2. Durand. 4. sent. d. 15. Biel. 3. sent. d. 20. Tartaret. 4. sent. d. 15.

A 3

XIV, Li-

XIV.

Licet verò missio Filij erat hypothetica (uti loquitur Lomb. 3. sent. d. 20. Tho. p. 3. q. 1. a. 2.) tamen missio Dei erat necessaria; etenim infinita Dei justitia læsa, infinito etiam placando erat pretio, Esa. 63, 3. Psal. 48, 8.

XV.

Deinde impingunt hïc Calviniani; Meritum Christi mutilando partim ratione ipsiusmet meriti, partim ratione ejusdem Objecti.

XVI.

Ratione ipsius meriti docendo: Christum non totali, hoc est, Activa & Passiva, sed partiali, hoc est, sola passiva obedientia pro nobis satisfecisse. Errorem hunc postlininiò reduxit in Ecclesiam Johan. Piscator, cui succenturiatas præbent operas, R. Goclenius, Dani. Tile. Herm, Ravensperg Matthi. Martin, & horum similes, quos hoc syllogismo à nostris repellimus Ecclesiis.

XVII.

Si Christus non solum pro nobis est mortuus Rom. 5: 6, 10. sed & voluntatem Patris fecit cœlestis Psalm. 40, 10. Heb. 10, 7. Joh. 4, 34. c. 5. 30. c. 6, 38. & Legem pro nobis implevit Matth. 5, 17. Galat. 4: 4, 5. & per ipsius obedientiam constituimur justi Roman. 5: 18, 19. Ejusque beneficio ac merito justificatio Legis in nobis impletur Roman. 8, 4. Estque finis & perfectio Legis Roman. 10, 4. factus nobis Deo justitia 1. Corinth. 1, 30. ut in eo efficiamur justi. 2. Corinth. 5, 21. sequitur Christum non sola Passiva, sed & Activa, seu, ut Piscat. loquitur, non sola mortis, sed & vitæ obedientia pro nobis satisfecisse.

Verum Antecedens ex Scripturæ dictis citatis,
E. & Consequens.

XVIII.

Ratione Objecti meritum Christi annihilant Calviniani impiè scribendo: Christum non pro toto mundo & omnibus in Adamo lapsis, sed solum pro Electis (& quidem absolute) satisfecisse ac mortuum esse.

XIX. Ita

XIX.

Ita enim blasphemè blasphemus scribit Beza Res. 2. ad Coll. Momp. p. 215: *Nobis intolerabilis vox visa est, Christum esse mortuum pro condemnatis.* Item p. 221: *Iterum dico & coram tota Ecclesia Dei profiteor, falsum, blasphemum, impium esse dicere; Christum sive quoad Dei consilium attinet, sive quod ad effectum, non minus pro damnatorum peccatis passum, crucifixum, mortuum esse & satisfacisse, quàm pro peccatis Petri, Pauli & aliorum Sanctorum.* Idem in Disp. de dignit. & effica. Sacrif. pag. 129: *In illa, inquit, phrasi, Christus mortuus est pro omnibus sufficienter non efficienter, ut Scholastici loquuntur, acyrologia esse videtur. Si enim consilium Dei, sive passionis effectum, sive utrumq; spectaveris, pro impiis nullo modo est mortuus. Aliàs fatemur, tanti esse hanc oblationem, ut potuerit pro infinitis mundis, si tot essent, satisfacere, nedùm pro singulis unius, si Deus eorum omnium voluisset misereri, & pro omnibus filium misisset.*

XX.

Eadem reliquorum Calvinianorum sententia est; à quâ quàm multum absit, Bellarm. lib. 2. de grat. & l. arb. c. 8. scribens: *Credimus Deum absoluta voluntate velle salvare MULTOS, & absoluta voluntate alios non velle salvare, tùm parvulos, tùm adultos.* It. c. 9: *Voluit Deus hominem condere, ac ut laboretur. & permitttere, & QUOSDAM ex numero lapsorum misericorditer liberare, alius in massa perditionis justè relictus.* Item illi qui statuunt; Christum non pro omni peccato satisfacisse, nec peccatum pro quo Christus satisfacit ullo modo damnare posse; ipsimet viderint.

XXI.

Hæresin hanc hoc refellimus Syllogismo duplici, quorum prior petitur à Sufficienti Dei effectu:

Si Christus satisfacit & pro omni peccatore & pro omni peccato, sequitur eum omnes omnino homines redemisse.

Atqui satisfacit & pro omni peccatore Matth. 18, 11. Luc. 19, 10. Rom. 5: 18, 19. tùm resipiscente Joh. 3, 16. c. 6, 40. Marc. 16, 16. tùm in peccatis manente & finali incredulitate pereunte. Rom. 14, 15. 1. Cor. 8, 11, 2. Pet. 2, 1. Hebr. 10, 29. Adde 2. Pet. 1: 1, 2, 1. Pet. 2, 7. Gal 1, 3. & pro omni peccato Esa. 53, 6. Joh. 1, 29. 1. Joh. 1, 7. c. 2, 2.

Ergo.

XXII. Syllo

XXII.

Syllogismus alter, sumitur à *flagranti Dei affectu*:

Si Deus i. etiamnum seriò vult omnium hominum salutem
1. Tim. 2. 4. 2. nec ullorum vel damnatorum vel damnando-
rum mortem ac interitum expetit, Ezech. 33, 11. 2. Pet. 3, 9. 3. Om-
nesque ad se invitat & seriò vocat Esa. 55, 1. Matth. 11, 28. &
4. recusantib. severè irascitur ac æternam minatur pœnam, Prov.
1: 24. 25. 26. Esa. 65. 11. Jer. 7: 13 14. Joh. 3. 18. Luc. 14. 24. Sequi-
tur Christum pro omnibus omninò hominibus, omnibusq; pec-
catis esse mortuum.

Verum Antecedens ex dictis allegatis. E. & Consequens,

XXIII.

Idem docent Orthodoxi Patres, quorum testimonia &
numero benè multa & pondere gravissima collecta sunt ab aliis,
nos unico illo Prosperi contenti erimus: *Nullus omninò est ex o-*
mniibus hominibus, pro quo Christus non satisfecerit.

XXIV.

Valeant igitur suis cum distinctiunculis frivolis & frigidis
Calviniani, de *Voluntate Signi & Beneplaciti*; de *Merito Sufficienti &*
Efficaci. Quibus distinctionib. ex Scholastica Theologia mala fide
decerptis, qui pessimè abutantur, in ipsa *εὐζήτησις* ostendendum
nobis erit.

XXV.

IV. *Causam Instrumentalem* justificationis. Disp. pri. §. 30
diximus esse duplicem: Alteram respectu Dei exhibentem, nim.
Verbum & Sacramenta; alteram respectu hominum recipien-
tem, nim. Fidem.

XXVI.

Utramque impugnant Calviniani. *Verbum* siquidem **D E I**
seu Scripturam sacram arguunt cum Je-suitis mendacii & erro-
ris, incertitudinis, inefficiæ, obscuritatis & ambiguitatis, imper-
fectionis, imò iudicio Rationis plus tribuunt, quàm iudicio Spiri-
tus S. in Scriptura loquentis, uti membra singula demonstravi-
mus

ntis propriis Calvinianorum verbis par. 1. Harmon, Calvinio-
Papist, c. 1.

XXVII.

De *Sacramentis* quàm frigidè sentiant Calviniani, nimis,
proh dolor, notum est. Ita n. Zuinglius in Confess. ad Carol. V.
scribit: *Credo, imò scio, omnia Sacramenta tam abesse ut gratiam confe-*
rant, ut ne asserant quidem aut dispensent. Idem docet Beza, Grynæ.
Paræus, Piscator. Vid. Dn. D. Mentzer. Art. 5, Exeg. C. A. p. 242 &
seqq.

XXVIII.

Contrà Scriptura docet: *Verbum seu Evangelium esse poten-*
tiam Dei ad salutem Rom. 1. 16. Per verbum dari Fidem Rom.
10, 17. Act. 11, 14. nos regenerari 1. Cor. 4, 15. salvari 1. Tim. 4,
ult. reddi cohæredes ac consortes promissionis in Christo Eph.
3, 6. Exempla vide Act. 2, 37. c. 8; 35, 37. c. 10, 44. c. 11: 20, 21. c. 16,
24. c. 19: 4, 5. c. 28, 24.

XXIX.

Eodem modo de *Sacramentis* Scriptura testatur, Deum per il-
la efficaciter operari Act. 2, 38. c. 22, 16. Rom. 6, 3. Gal. 3, 27. Eph. 5,
26. Tit. 3, 5. 1. Pet. 3, 21. Quod fusius probatur in loco de Sacra-
mentis.

XXX.

Fidem quoque Calviniani, quantum in ipsis est, evertunt &
convellunt dum absoluto suo, quod fingunt, decreto particulari,
& regeneratione probabili tollunt non tantum certitudinem re-
demtionis, sed & justificationis ac salvationis, imò loco Fidei nil
nisi meram dubitationem Papisticam plenis velis in Ecclesiam
invehunt. Quod parati sumus cuilibet legitime petenti ad ocu-
lum demonstrare. Contra Dubitationem pugnavimus Disp.
præced. §. 35.

XXXI.

Adde, q̄ Calviniani nos sola Fide (instrumentaliter) justificari
& salvari cū Apostolo nō asserant, sed cum Je-suitis B. opera Fidei
in foro justificationis adjungāt docentes; prædestinatos per B. opera
in vitæ eternæ possessionem induci Calv. l. 3. Inst. c. 14. §. 21. *Bona opera*
esse necessaria ad salutem. Beza Vol. 1. p. 675. *Opera bona suo modo esse*
causam adjuvantem & Efficientem salutis Vorst. par. 2. Tessa. p. 126.
B Esse

Esse causam sine quâ non justificationis, viam per quam pervenitur ad salutem; adeoq; rectè dici; nos non salvari sine B. operibus. Joh. Piscat. l. 2. de Justif. c. 3. It. in Bibl. Ger. c. 6. ad Rom, v. 23. Fidem sufficere ad apprehendendam salutem, non autem ad eam conservandam; sed amplius requiri vitæ emendationem. It. Vitæ emendatione perfici conversionem, & fidem & salutem in nobis conservari. Prax. & Medul. Catechet. Neo-Marp. quæst. 67. & 70.

XXXII.

Quid quæso aliud hoc est quàm lætum præana Pontificiis canere & cum Je-suitis conspirare. Unde vicissim Je-suita Becca. Calvinianis applaudit de justif. B. Oper. p. 224, canens: *Moderatores sunt aliqui ex Calvinii Discipulis.* Mulus scilicet mulum scabit. Et hic est egregius ille Calvinianorum in justificat. Articulo consensus & concentus contra Papatum!

XXXIII.

V. Tandem in *Objectum* justificationis enormiter impingunt Calviniani dum docent; justificari & salvari non tantum verâ & salvificâ fide præditos & imbutos, sed & eâdem destitutos.

XXXIV.

Zuinglius lib. contra Catabapt; *Non soli, inquit, credentes filii Dei sunt, sed ii, qui Electi sunt; filii sunt Dei, etiamsi moriantur antequam credant.* It. *Non sequitur; Electus est, ergo credit. Neq; hoc sequitur; Non credit, ergo non electus est. Electi enim semper sunt Electi, etiam antequam credant.* Idem in Exposit. fidi ad Christ. Regem: *Hic in vita æterna visurus es Herculem, Aristidem, Numam, Camillum, Catones, Scipiones.* Hanc sententiam defendit Gualth. peculiari Apolog. Danæ. Tossa. contra Marbach, Sohn. in Exeg. C. A. Pare. in Ireni. c. 28.

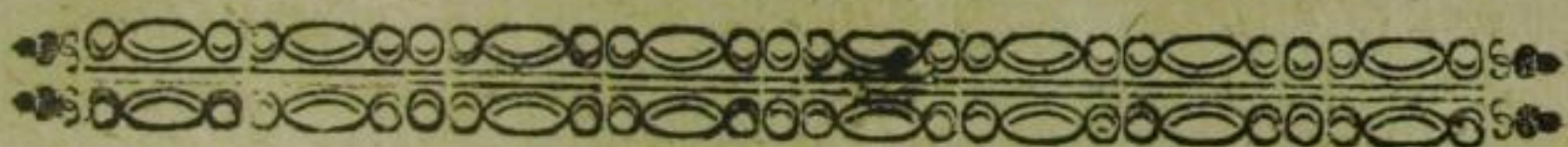
XXXV.

Idem statuunt Pontificii. Andrad. l. 3. p. 292: *Gentibus non prorsus ignotus fuit Christus Jesus crucifixus, p. 295. Socrati non planè fuit Christus incognitus.* Idem contra Chemnit. *Num tu Chemniti Philosophas & Gentiles illa fide & Dei cognitione destitutos dices, per quam impius justificatur, & ex qua justus vivit?* Et Sleida. l. 22. p. 748. testis est, anno 1552. fervente Concil. Trident. Franciscanum quendam publicè pro Concione in explicat. Epist. ad Rom. docuisse; *eos qui Christi cognitionem non habuerunt, honestè autem vixerunt, salutem esse consecutos.*

XXXVI. Quod

Quod annon sit in faciem contradicere Spiritui S. & in V. & in N. T. passim testanti, neminem absq; vera fide salvari; annon etiam hac ratione manifestus Syncretismus Calvinio-Papisticus fiat, & error veterum Scholasticorum stabiliatur, docentium: Alios lege Naturę, alios lege Mosis, alios lege gratiæ salvari; iudicet, qui iudicare potest. Et tantum de Matæologia Calviniano- rum in justificationis Articulo; unde, an Calviniani cum Lutheranis, an potius cum Pontificiis faciant, quilibet cordatus facile colligere poterit.

Ad Dn. Magistrum Respondentem.

Digna brabeja manent talem, qui milite
dextrâ

Hostiles pellit fortiter ense Viros.

Quin magis implicitos, laxoq; Volumine gripbos

Qui solvit scite DIGNA BRABEJA MANENT.

Vincetur quicumque latet, qui palluit enses:

Non nisi certanti parta corona venit!

Ergo, felici dum pugnas Marte, MAGISTER!

Insigni tandem magnus bonore clues!

Amico suo certiss. F.

GOTTHARDUS Löschenbrand/
Ulmensis.

F I N I S.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

Coll. Dres. A 179, wise 14